เงินลงทุนระยะยาว ในตราสารหนี้และหุ้นกู้

การบัญชีชั้นกลาง 1

โดย ครูสุวดี สายสกล

วิทยาลัยเทคนิคบางสะพาน

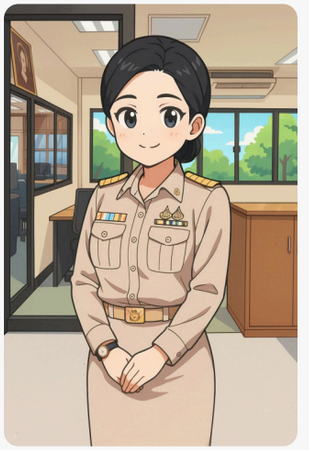

Made with GAMMA

สารบัญ

1. ความหมายและประเภทของตราสารหนี้

ทำความเข้าใจพื้นฐานของเอกสารการเงินเหล่านี้

2. การบันทึกบัญชีเงินลงทุนในตราสารหนี้

ขั้นตอนการบัญชีตั้งแต่การซื้อไปจนถึงการขาย

3. เจาะลึกหุ้นกู้

ลักษณะสำคัญและการทำงานของหุ้นกู้

๔. การวัดมูลค่าเงินลงทุน

วิธีการประเมินมูลค่าตามมาตรฐานการบัญชี

5. การแสดงรายการและการเปิดเผยในงบการเงิน

วิธีที่เงินลงทุนเหล่านี้ปรากฏในรายงานทางการเงิน

6. ตัวอย่างการบันทึกบัญชีหุ้นกู้

กรณีศึกษาการบันทึกบัญชีในสถานการณ์จริง

๗. สรุปแนวคิดหลัก

ทบทวนประเด็นสำคัญและภาพรวม

Made with GAMMA

1. ความหมายและประเภทของตราสารหนี้

ตราสารหนี้ (Debt Instruments)

คือเอกสารทางการเงินที่แสดงถึง **"ความเป็นเจ้าหนี้"** ระหว่างผู้ซื้อและผู้ออกตราสารหนี้

- **ผู้ซื้อ:** มีสถานะเป็นเจ้าหนี้
- **ผู้ออก (บริษัท/รัฐบาล):** มีสถานะเป็นลูกหนี้
- ผลตอบแทนที่ผู้ถือตราสารหนี้ได้รับคือ **"ดอกเบี้ยตามอัตราที่กำหนด"**

ประเภทของตราสารหนี้ที่พบบ่อย:

- **พันธบัตรรัฐบาล:** ออกโดยรัฐบาลเพื่อระดมทุน
- **หุ้นกู้เอกชน:** ออกโดยบริษัทเอกชนเพื่อระดมทุน
- **ตั๋วเงินระยะยาว:** ตราสารหนี้ที่มีอายุมากกว่า 1 ปี

Made with GAMMA

2. การบันทึกบัญชีเงินลงทุนระยะยาวในตราสารหนี้

1. เมื่อซื้อหุ้นกู้หรือพันธบัตร

บันทึกด้วยราคาซื้อรวมค่าธรรมเนียม

Dr. เงินลงทุนในตราสารหนี้ระยะยาว (ราคาซื้อ + ค่าธรรมเนียม)
Cr. เงินสด

2. เมื่อได้รับดอกเบี้ย

บันทึกเงินสดที่ได้รับและรับรู้เป็นรายได้

Dr. เงินสด
Cr. รายได้ดอกเบี้ย

3. เมื่อขายก่อนครบกำหนด

ปรับปรุงบัญชีเงินลงทุนและรับรู้กำไร/ขาดทุน

Dr. เงินสด
Cr. เงินลงทุนในตราสารหนี้
Cr./Dr. กำไรหรือขาดทุนจากการขายเงินลงทุน

Made with GAMMA

3. เจาะลึกหุ้นกู้ (Debentures)

ลักษณะสำคัญของหุ้นกู้:

- **มีอายุ:** กำหนดระยะเวลาครบกำหนดที่แน่นอน
- **อัตราดอกเบี้ยประจำ:** จ่ายดอกเบี้ยเป็นรายงวด
- **ราคาซื้อ:** อาจสูงหรือต่ำกว่ามูลค่าที่ตราไว้ขึ้นอยู่กับสภาวะตลาด
- **ไม่มีสิทธิบริหารกิจการ:** แตกต่างจากผู้ถือหุ้นสามัญที่สามารถออกเสียงในที่ประชุม

> หุ้นกู้คือตราสารหนี้ที่ออกโดยบริษัทเอกชนเพื่อระดมทุนจากประชาชนทั่วไป

Made with GAMMA

๔. การวัดมูลค่าเงินลงทุนระยะยาวในตราสารหนี้

การวัดมูลค่าเงินลงทุนในตราสารหนี้เป็นสิ่งสำคัญในการแสดงฐานะทางการเงิน

ราคาทุนตัดจำหน่าย (Amortized Cost)

ใช้เมื่อบริษัทมีเจตนาจะถือตราสารหนี้จนครบกำหนด โดยจะมีการตัดจำหน่ายส่วนเกินหรือส่วนลดของราคาซื้อ

Fair Value ผ่าน OCI หรือกำไรขาดทุน

ใช้ในกรณีที่บริษัทถือตราสารหนี้เพื่อขาย โดยมูลค่าจะถูกปรับปรุงตามมูลค่ายุติธรรมในตลาด

การตัดจำหน่ายส่วนเกิน/ส่วนลด

หากราคาซื้อสูงหรือต่ำกว่ามูลค่าที่ตราไว้ จะต้องตัดจำหน่ายผลต่างตลอดอายุตราสาร (วิธี Effective Interest Rate หรือ Straight Line)

Made with GAMMA

5. การแสดงรายการและการเปิดเผยในงบการเงิน

การแสดงในงบดุล

- เงินลงทุนระยะยาวในตราสารหนี้จะแสดงอยู่ในหมวด **“สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน”**
- หากตราสารหนี้ครบกำหนดภายใน 12 เดือนนับจากวันสิ้นรอบบัญชี อาจถูกจัดเป็น **“สินทรัพย์หมุนเวียน”**

การเปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

- ประเภทของตราสารหนี้ที่ถือครอง
- มูลค่าทุนและมูลค่ายุติธรรม
- วันที่ครบกำหนด
- อัตราดอกเบี้ยและรายได้ดอกเบี้ยที่ได้รับ

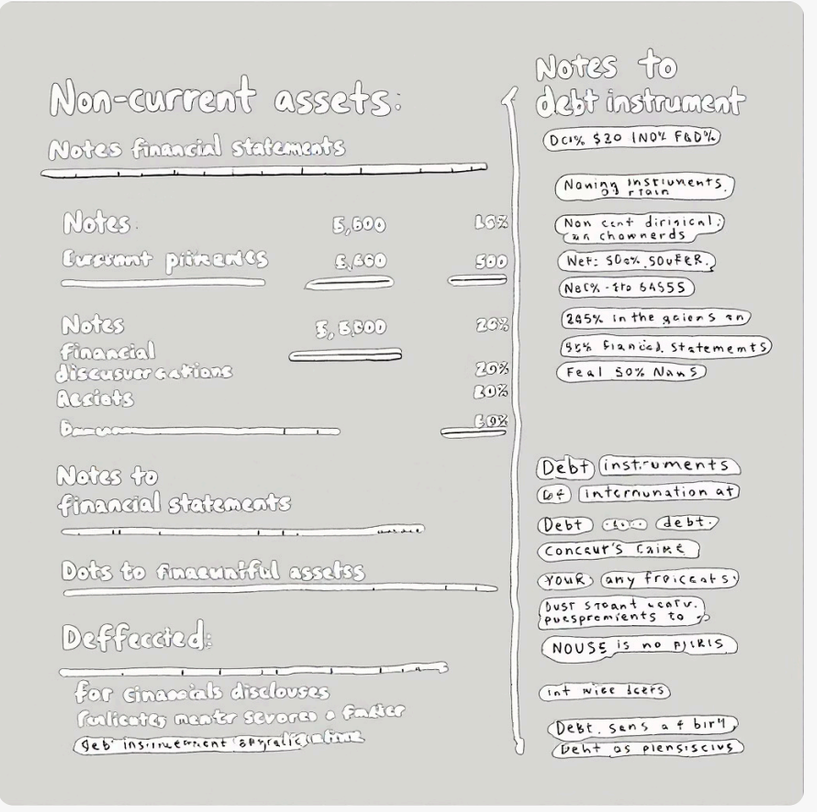

Made with GAMMA

6. ตัวอย่างการบันทึกบัญชีหุ้นกู้

สถานการณ์สมมติ: วันที่ 1 มกราคม 2565 บริษัท A ซื้อหุ้นกู้ของบริษัท B จำนวน 1,000 หุ้น หุ้นละ 1,000 บาท (รวมมูลค่า 1,000,000 บาท) อัตราดอกเบี้ย 5% ต่อปี จ่ายดอกเบี้ยทุกวันที่ 31 ธันวาคม หุ้นกู้มีอายุ 5 ปี และซื้อด้วยเงินสดเต็มจำนวน

1

วันที่ซื้อหุ้นกู้

Dr. เงินลงทุนในหุ้นกู้ระยะยาว 1,000,000
Cr. เงินสด 1,000,000

2

วันที่ได้รับดอกเบี้ย (31 ธ.ค. 2565)

ดอกเบี้ย = 1,000,000 บาท × 5% = 50,000 บาท

Dr. เงินสด 50,000
Cr. รายได้จากดอกเบี้ย 50,000

3

ณ สิ้นปี 2565

หากไม่มีการเปลี่ยนแปลงราคาหุ้นกู้ (วัดตามราคาทุน) ไม่ต้องบันทึกปรับปรุงมูลค่า

Made with GAMMA

6. ตัวอย่างการบันทึกบัญชีหุ้นกู้ (ต่อ)

หากขายหุ้นกู้ก่อนครบกำหนด

สถานการณ์สมมติ: บริษัท A ขายหุ้นกู้ในวันที่ 1 มกราคม 2566 และได้รับเงิน 1,020,000 บาท

Dr. เงินสด 1,020,000
Cr. เงินลงทุนในหุ้นกู้ 1,000,000
Cr. กำไรจากการขายเงินลงทุนหุ้นกู้ 20,000

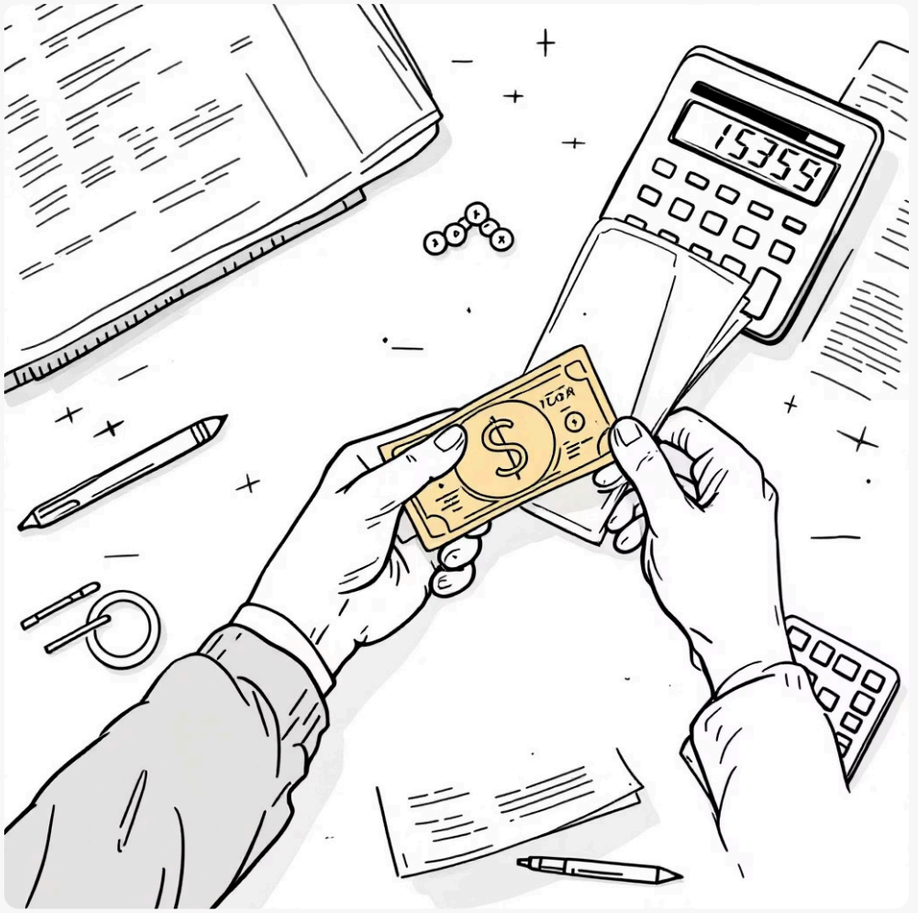

การบันทึกกำไร/ขาดทุนจากการขายเงินลงทุนสะท้อนผลต่างระหว่างราคาขายกับราคาทุนของเงินลงทุน

Made with GAMMA

สรุปแนวคิดหลัก (Key Concepts)

เจ้าของตราสารหนี้

มีสถานะเป็น **"เจ้าหนี้"** ของผู้ออก

การแสดงในงบการเงิน

เป็น **สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน** และมีการ **เปิดเผยรายละเอียด** ในหมายเหตุฯ

ผลตอบแทน

ได้รับในรูปของ **"ดอกเบี้ย"** ตามอัตราที่กำหนด

การวัดมูลค่า

ใช้ **ราคาทุนตัดจำหน่าย** หรือ **Fair Value** ขึ้นอยู่กับเจตนาการถือครอง

วิธีบันทึกบัญชี

ครอบคลุมการซื้อ การรับดอกเบี้ย และการขาย

Made with GAMMA